

Bryssel, 7. huhtikuuta 2017
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2012/0193 (COD)

6182/17
ADD 1

DROIPEN 16
JAI 105
GAF 7
FIN 103
CADREFIN 18
FISC 43
CODEC 196

EHDOTUS NEUVOSTON PERUSTELUIKSI

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta direktiivin antamiseksi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin
– Neuvoston perustelut

I JOHDANTO

Komissio esitti 12. heinäkuuta 2012 ehdotuksen¹ direktiiviksi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin.

Neuvosto sopi yleisnäkemyksestä 8. kesäkuuta 2013² ja antoi puheenjohtajavaltiolle valtuudet aloittaa kolmikantaneuvottelut Euroopan parlamentin kanssa.

Euroopan parlamentti antoi ensimmäisen käsittelyn lausuntonsa direktiiviehdotuksesta 16. huhtikuuta 2014³.

Euroopan parlamentti vahvisti talousarvion valvontavaliokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan tasolla yhteisymmärryksen kolmikantaneuvotteluihin perustuvasta kompromissiehdotuksesta 12. tammikuuta 2017.

¹ 12683/12.

² 10729/13.

³ 9024/14.

Neuvosto pääsi poliittiseen yhteisymmärrykseen direktiiviehdotuksesta istunnossaan 7. helmikuuta 2017. Neuvosto vahvisti [25. huhtikuuta 2017] ensimmäisen käsittelyn kantansa. Kanta vastaa täysin direktiivin kompromissitekstiä, josta sovittiin epävirallisissa neuvotteluissa neuvoston ja Euroopan parlamentin kesken.

II EHDOTUKSEN TAVOITE

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on vahvistaa vähimmäissäännöt, jotka koskevat rikosten ja seuraamusten määrittelyä unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten ja muiden laittomien toimien torjunnan alalla; sen tavoitteena on edistää tehokkaasti vahvempaa suojelua kyseisiin taloudellisiin etuihin vaikuttavalta rikollisuudelta alaa koskevan unionin säännösten mukaisesti. Direktiivillä on määrä korvata Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehty yleissopimus⁴ niiden jäsenvaltioiden osalta, joita direktiivi sitoo. Direktiivin säännöt ovat yleissopimusta tiukempia monissa tärkeissä kysymyksissä, erityisesti seuraamusjärjestelmän osalta.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ERITTELY

A. Yleisiä huomioita

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat käyneet epävirallisia neuvotteluja komission direktiiviehdotuksen pohjalta päästäkseen poliittiseen yhteisymmärrykseen. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu täysin huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin saavuttama kompromissi, joka saatiin aikaan komission avustuksella. Tätä taustaa vasten viittaukset neuvoston ensimmäisen käsittelyn kantaan on ymmärrettävä viittauksiksi kolmikantaneuvotteluissa saavutettuun kompromissiin.

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa säilytetään Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen⁵ ja komission ehdotuksen tavoitteet. Monia yleissopimuksessa mainittuja kysymyksiä on direktiiviehdotuksen säännöksissä selkeytetty ja täsmennetty. Ehdotukseen on myös otettu täysin uusia säännöksiä esimerkiksi vanhentumisajoista.

⁴ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 48.

⁵ EYVL C 316, 27.11.1995, s. 48.

B. Oikeusperusta

Komission ehdotus perustui SEUT 325 artiklan 4 kohtaan. Lainsäätäjät totesivat kuitenkin, että SEUT 83 artiklan 1 ja 2 kohta ovat toisensa poissulkevia oikeusperustoja vahvistettaessa vähimmäissääntöjä, jotka koskevat rikosten ja seuraamusten määrittelyä, mukaan lukien unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten torjunnan alalla. Direktiivi hyväksytäänkin tämän vuoksi SEUT 83 artiklan 2 kohdan perusteella.

Irlanti on ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen, joten se osallistuu direktiivin soveltamiseen. Yhdistynyt kuningaskunta ja Tanska eivät osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido niitä eikä sitä sovelleta niihin.

C. Keskeiset poliittiset kysymykset

1. Unionin taloudellisten etujen määritelmä ja direktiivin soveltamisala

Unionin taloudelliset edut määritellään direktiivin 2 artiklassa. Neuvosto ehdotti yleisnäkemyksessä, että direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätetään kaikki yhteiseen arvonlisäverojärjestelmään kohdistuvat rikokset, jotka lähtökohtaisesti kuuluisivat määritelmän piiriin. Parlamentin kanssa käytyjen keskustelujen johdosta yhteiseen alv-järjestelmään kohdistuvat rikokset on lopulta sisällytetty direktiiviin. Direktiivin 3 artiklaan on lisätty arvonlisäveroon perustuvia tuloja koskevien petosten erillinen määritelmä. Direktiivin soveltamisala on kuitenkin rajattu, koska sitä sovelletaan ainoastaan vakaviin rikoksiin. Rikoksia pidetään vakavina, kun ne ovat yhteydessä kahden tai useamman jäsenvaltion alueeseen ja niistä aiheutuva kokonaisvahinko on vähintään 10 miljoonaa euroa.

2. Rikosten määritelmä

Direktiivin 3 artiklassa määritellään direktiivin soveltamisalaan kuuluvat rikokset. Petoksen sekä lahjuksen antamisen ja ottamisen määritelmiä on jonkin verran päivitetty, ja ne ovat pitkälti linjassa yleissopimuksen ja sen pöytäkirjojen määritelmien kanssa. Lisäksi on otettu käyttöön uudentyyppinen rikoksen muoto, varojen väärinkäyttö. Sillä tarkoitetaan virkamiesten toimintaa, jota ei voida katsoa varsinaiseksi petokseksi.

3. Luonnollisille henkilöille määrättävät seuraamukset

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan 7 artiklassa vahvistetaan luonnollisille henkilöille määrättäviä rangaistuksia koskevat vähimmäissäännöt. Niissä otetaan käyttöön yleissopimukseen nähden uusia yksityiskohtaisia sääntöjä seuraamusten tasosta. Rikoksista, joista aiheutunut vahinko tai etu on merkittävä, rangaistaan ankarammin. Enimmäisrangaistus on vähintään neljän vuoden vankeus.

4. Vanhentuminen

Yleissopimus ei sisältänyt yksiselitteisiä vanhentumissääntöjä. Direktiivin 12 artiklassa unionin rikosoikeudessa otetaankin ensimmäistä kertaa käyttöön vanhentumista koskevat yksityiskohtaiset sitovat säännöt. Jäsenvaltioilla on velvollisuus säätää vanhentumisajasta, joka antaa lainavalvontaviranomaisille riittävästi aikaa puuttua rikoksiin tehokkaasti. Vakavien rikosten vanhentumisaika on vähintään viisi vuotta. Lisäksi on otettu käyttöön sääntö seuraamusten täytäntöönpanoa koskevasta vanhentumisajasta.

5. Jäsenvaltioiden, Euroopan komission ja EU:n virastojen sekä tilintarkastustuomioistuimen välinen yhteistyö

Direktiivin 15 artiklassa otetaan käyttöön uusia sääntöjä jäsenvaltioiden, joidenkin virastojen kuten Eurojustin sekä komission velvoitteesta tehdä toimivaltansa mukaisesti yhteistyötä direktiivissä säädettyjen rikosten torjunnassa. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin ja muut tilintarkastuselimet veloitetaan paljastamaan merkityksellisiä tietoja.

IV PÄÄTELMÄ

Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannassa on otettu huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä käydyissä neuvotteluissa komission avustuksella aikaansaatu kompromissi. Hyväksymällä neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan ilman muutoksia Euroopan parlamentti vahvistaa direktiivin yhdessä neuvoston kanssa.